

bylo možno napadati platnost smíru pro takový omyl, který se vztahuje na to, co patřilo právě do okruhu oné nejistoty, t. j. pro omyl o pochybných nebo sporných okolnostech, o nichž měli smluvci v úmyslu zjednat si pro budoucnost jasno. Uvedený účel vyplývá i z § 1387 obč. zák., podle něhož nemůže omyl odníti platnost poctivě uzavřenému narovnání ani tehdy, když byly nově nalezeny listiny, z nichž by vycházelo najevo, že ten neb onen smluvce neměl vůbec žádného práva. Uváží-li se stanovisko občanského zákoníka o významu omylu pro platnost narovnání, jest mítí za to, že nelze brániti poctivým (bezelstným) smluvcům, kteří zamýšlejí vyřídit sporné nebo pochybné právo konečně, aby za účelem dosažení úplné jistoty ujednali, že se vzdávají vůbec oprávnění napadati uzavřené narovnání z důvodu omylu a že vzdání se námitky omylu má působiti proti oběma smluvcům, tudíž i tenkrát, kdyby bylo jinak možno odporovati narovnání pro omyl z důvodů, jež jsou uvedeny v § 1385 obč. zák., nebo kdyby spočíval na omylu nesporný podklad narovnání, z něhož oba smluvci vycházeli při jeho uzavření (srov. rozh. č. 6549 Sb. n. s.). Neboť nelze v takovémto oboustranném vzdání se námitky omylu spatřovati ani využitkování jednoho smluvce druhým smluvcem, ani zajištění si výhodného postavení na újmu druhého smluvce, což by se po případě mohlo podle povahy případu přičítati požadavku slušnosti a dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Ježto v souzeném případě došlo právě k takovému oboustrannému vzdání se, jest je pokládati za platné a účinné proti oběma smluvcům, tudíž i proti žalovanému. Netřeba se proto obíratí vývody dovolání brojícími proti důvodům napadeného rozsudku, jenž posuzoval věc s jiného právního hlediska, nezabýváje se významem vzdání se uve-
dené námitky.

Čís. 16993.

K žalobě o zmatečnost (§ 529 c. ř. s.) jsou oprávněny jen strany původního sporu po případě jejich universální nástupci, nikoli i jejich singulární nástupci.

(Rozh. ze dne 18. června 1938, Rv I 513/37.)

Josef W. se na osadě J. — nynější žalobkyni — domohl rozsudku pro zmeškání na zaplacení 1.222 Kč 65 h s přísl. a vedl k vymození své vykonatelné pohledávky exekuci vnuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zapsané ve vložce 10 poz. knihy W., náležející osadě J. Poté žalovaný Otto S. dal si zabaviti a přikázati na místě placení pohledávku Josefa W. k vymození své vykonatelné pohledávky převyšující pohledávku Josefa W. a vedl vlastním jménem exekuci vnucenou dražbou uvedené nemovitosti. Tvrdíc, že svrchu dotčený rozsudek pro zmeškání vydaný proti ní jest zmatečný, podala žalující osada na žalovaného Otto S. žalobu o zmatečnost podle § 529 č. 2 c. ř. s. Proti ža-

lobě namítl žalovaný mimo jiné nedostatek pasivního oprávnění k žalobě. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání jest opřeno jedině o dovolací důvod mylného právního posouzení věci podle § 503 č. 4 c. ř. s., jež spatřuje dovolatelka v tom, že nebylo uznáno na pasivní oprávnění žalovaného Otty S., poněvadž nebyl stranou v původním sporu, když byl v něm žalobcem Josef W. a Otto S. je pouze jeho singulárním sukcesorem, jemuž byla pohledávka Josefa W. podle § 316 ex. ř. na místo placení přikázána.

Nejvyšší soud dovodil již v rozhodnutí č. 3909 Sb. n. s., že žaloba o zmatečnost je mimořádným právním prostředkem určeným k tomu, aby jí mohlo býti přivoděno zrušení pravoplatného soudního rozhodnutí, a že se dopouští jen z dvou důvodů naznačených v § 529 c. ř. s.

Účelem řečené žaloby je tedy odklizení pravoplatného rozhodnutí soudního. Z toho již plyne, že podati žalobu o zmatečnost mohou jen ty osoby, které byly v onom prvním sporu (řízení) jeho stranami, nikoliv osoby třetí, a že strany původního sporu mohou tuto žalobu podati jen potud, pokud mohly býti rozhodnutím, jemuž odporují, ve svých právech dotčeny (srov. Hora: Čs. civ. právo procesní, III. díl, str. 140, Ott, III. díl, str. 133, Pollak, II. díl, str. 540, Neumann, II. díl, před § 529 c. ř. s.).

V souzené věci jde jen o řešení otázky, zda k této žalobě je pasivně oprávněna toliko druhá strana (odpůrce) původního sporu anebo její universální nástupce, či též pouhý singulární nástupce. V té příčině schvaluje dovolací soud názor obou nižších soudů, že k žalobě o zmatečnost je pasivně oprávněna pouze ona osoba, která byla v původním sporu procesní stranou. Plyne to nepochybně již z povahy onoho mimořádného právního prostředku a z jeho účelu. Má jím býti odklizen rozhodnutí, k němuž došlo závadným způsobem shora vytčeným na újmu strany jím dotčené.

V souzeném případě byl tímto rozhodnutím pravoplatný rozsudek, který měl působnost jen mezi stranami původního sporu. Měl-li býti odklizen k podané žalobě o zmatečnost rozsudkem v jednání o důvodu zmatečnosti (§ 541, odst. 1, c. ř. s.), mohlo se tak státi již podle povahy věci toliko v jednání mezi stranami původního sporu (srov. rozh. č. 3300 Gl. U. nová řada a rozh. č. 7087 Sb. n. s., týkající se žaloby o obnovu). Pro to mluví též názor vyslovený v komentáři Neumannovu k §§ 232 a 233 c. ř. s., že byl-li pravoplatný rozsudek následkem žaloby o zmatečnost nebo o obnovu zrušen, stává se rozepře opět zahájenou (widerum streitanhängig), což by zřejmě nemohlo nastati, kdyby v žalobě o zmatečnost nevystupovaly jako strany tytéž osoby jako ve sporu původním.